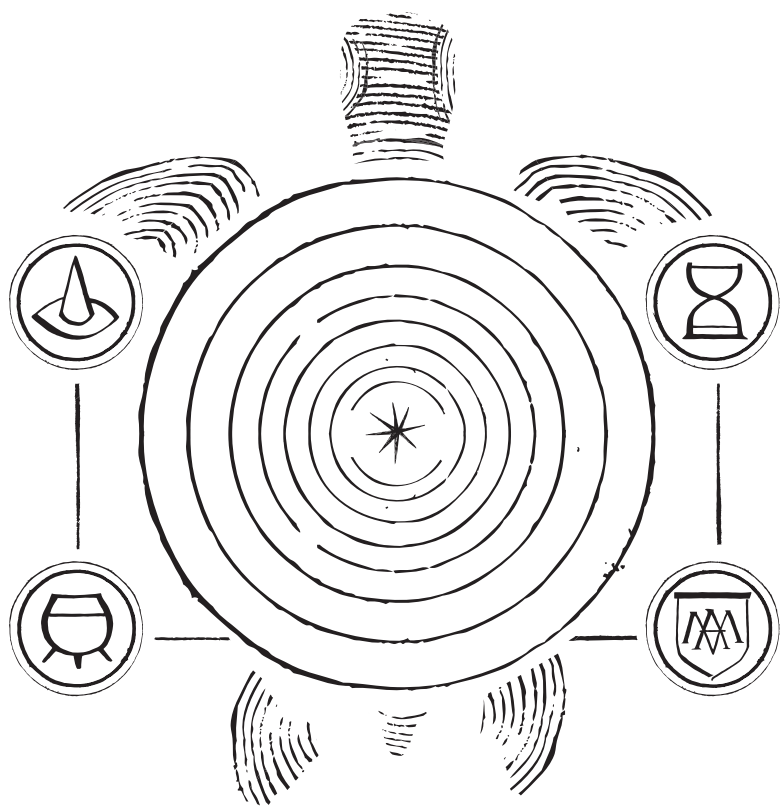

◆ ДИСКЪ СВІТ ◆

УДК 821.111-3
П 70

MASKERADE Copyright © Terry and Lyn Pratchett, 1995

First published by Victor Gollancz Ltd, London

Террі Пратчетт

П 70 Маскарад [Текст] : роман / переклад з англ. Олександра Михельсона. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2022. — 384 с.

ISBN 978-617-679-911-5

«Маскарад» — п'ятий роман циклу про відьом із серії «Диско-світ» Террі Пратчетта.

Невгамовні Бабуня Доцевіск і Тітуня Отґ знову вирушають відкривати для себе нові горизонти — цього разу оперу. Звісно ж, відьми потрапляють у гущу подій: Анк-Морпоркську оперу саме тероризує таємничий привид у масці. І хоч раніше його появу вважали добрим знаком, тепер, коли повсякчас трапляються нещасні випадки й убивства, а оперний колектив зазнав суттєвих втрат, хтось му-сить з'ясувати, що ж це діється.

Однак справжня мета відьминого зацікавлення мистецтвом — Агнес Нітт (вона ж Пердіта Х), чудова дівчина з видатною фігурою та винятковим голосом, яка має всі шанси долучитися до відьомської справи, але натомість поїхала підкорювати велике місто і зовсім не хоче, щоб хтось накреслив її долю замість неї. Правда, не схоже, що Бабуня з Тітунею особливо цим переймаються...

УДК 821.111-3

XVIII роман «Диско-світу»
V роман циклу «Відьми»

© Террі Пратчетт, текст, 1995
© Олександр Михельсон, переклад, 2022
© Романа Романишин, Андрій Лесів,
обкладинка, оформлення серії, 2022
© Видавництво Старого Лева,
українське видання, 2022

ISBN 978-617-679-911-5

Усі права застережено

ТЕРРІ ПРАЧЕТІ

МАСКАРАД

РОМАН

ЦИКЛ
"ВІДЬМИ"
— 5 —

ЛЬВІВ
ВИДАВНИЦТВО СТАРОГО ЛЕВА
2022

Завивав вітер. Гори тріщали від бурі. Блискавка раз у раз тицялася в скелі, як старигань тицяє пальцем у свою штучну щелепу, не в змозі намацати там застрягле оживе зернятко.

У заростях дроку, що так і шипіли на вітрі, спалахнув вогник, хитаючись туди й сюди під вітряними потоками.

Моторошний голос проверещав:

— Коли ще стрінемося... ти і я?*

Розкотився грім.

— І нащо ж так ото лементувати? — відгукнувся інший, значно більш пересічний голос. — Я через тебе, он, тост у вогонь упустила.

Тітуня Огі всілася на місце, де сиділа перед тим.

— Вибач, Есме. Я просто... ну, той-во... воно ж як робили в старі добрі часи... Хоча, таки так, звучить не дуже.

— А він же в мене тільки-но підсмажився як слід.

— Вибач.

— А головне, от чого так волати було?

— Вибач.

* В оригіналі — переробка першого рядка п'єси Вільяма Шекспіра «Макбет» (“When shall we two meet again?” замість “When shall we three meet again?”); з цього рядка починається дія книги Пратчетта «Віщі сестри». Український переклад Бориса Тена числівника не містить і звучить «Коли ще стрінемося ми?». — *Прим. пер.*

— Я до того, що я ж не глуха. Могла мене спитати по-нормальному. То я б тобі сказала: в середу.

— Вибач, Есме.

— Вріж-но мені ще скибочку.

Тітуня Огг кивнула й обернулася.

— Маграт, відріж-но Бабуні... ох. Забулася шось. Я ж і сама можу, так?

— Ха! — втупившись у багаття, вирекла Бабуня Дощевіск.

Певний час не чулося ні звуку, крім ревіння вітру та спроб Тітуні Огг відрізати скибку хліба, що вдавалося їй приблизно з тим же успіхом, з яким вдалося б розпилити бензопилкою матрац.

— Я думала, ти трохи підбадьоришся, якщо прийдеш, — сказала нарешті Тітуня.

— Справді.

Це було не запитання.

— Розслабишся трохи, шось таке... — продовжувала Тітуня, пильно дивлячись на подругу.

— М-м-м? — буркнула Бабуня, не відриваючи похмурого погляду від вогню.

«От лихо, — подумала Тітуня Огг. — Це я дарма сказала».

Річ була в тому... Словом, річ була в тому, що Тітуня Огг відчувала тривогу. Велику тривогу. Вона не мала жодної впевненості, що її подруга не починала ставати... ну... ставати... як би це його сказати... ну... чорною.

Вона знала, що таке вже траплялося — зі справді сильними. А Бабуня Дощевіск була збіса сильною. Можливо, тепер вона була навіть більш вправною відьмою, ніж сумнозвісна Чорна Еліс, а всі ж бо знали, що з *тією* врешті-решт сталося. Двійко малюків запхали її в її

власну піч — і всі говорили, що це було збіса добре, навіть попри те, що відчищати ту піч довелося потім цілий тиждень.

Звісно: адже до того жахливого дня Еліс без упину тероризувала Вівцескелі.

Вона досягла таких висот у магії, що в її голові не лишилося місця для будь-чого іншого.

Казали, що її не можна було вразити жодною зброєю. Мечі відскакували від її шкіри. Казали, її божевільний регіт було чутно за милю; а оскільки божевільний регіт, само собою, за певних обставин є невід'ємною частиною відьомського ремесла, то це був безумно божевільний регіт — тобто найгірший з усіх. Ще вона перетворювала людей на пряники й мала хату з жаб. І все ставало дедалі гірше, до самого кінця включно. Так воно завжди буває, коли відьма стає лихою відьмою.

Звичайно, часом вони не стають лихими. Часом... їх просто не стає.

Бабунин інтелект потребував *справи*. Вона не мирилася з нудьгою. Натомість влягалася в ліжко й надсилала свою свідомість на Запозичення, в голову якого-небудь лісового створіння — слухати його вухами, бачити його очима. Загалом це було чудово для багатьох справ — от тільки надто вже добре вона це вміла. Вона могла перебувати поза власним тілом довше за будь-кого, про кого Тітуні Огґ доводилося чути.

Одного разу вона просто не завдасть собі клопоту повернутися, це майже напевне... а нині ж стояла найгірша пора року, коли дикі гуси щовечір трублять, розтинаючи небо, і осіннє повітря — гостро-свіже й заманливе. В усьому цьому була якась моторошна спокуса.

Тітуня Огґ вважала, що розуміє, в чому причина проблеми.

Вона кашлянула.

— Бачила тут днями Маґрат, — ризикнула вона, скося дивлячись на Бабуню.

Жодної реакції.

— Має чудовий вигляд. Королювання їй пасує.

— Гм-м-м?

Тітуня загарчала про себе. Якщо вже Бабуня навіть не зволила відпустити яку-небудь ядучу ремарку, значить, і *справді* сумує за Маґрат.

Попервах Тітуня Огґ відмовлялася цьому вірити, але Маґрат Часник, хоч і була більшу частину часу мокрою губкою, мала рацію в одному.

Трійця була природною кількістю відьом.

А вони одну втратили. Ну, не те щоб втратили. Маґрат стала королевою, а королеви — не та річ, яку можна забути в шухляді. Але... це означало, що їх стало дві замість трьох.

Коли є троє, одна завжди може погасити сварку, яку влаштують між собою інші дві. Маґрат прекрасно для цього годилася. Без Маґрат Тітуня Огґ і Бабуня Дошчевіск діяли одна одній на нерви. З нею ж усі троє мали змогу подіяти на нерви абсолютно будь-кому іншому на світі, що було значно веселіше.

І способу повернути Маґрат не було... принаймні, щоб бути точною, *поки що* не було.

Бо ж хоча трійця і є хорошим для відьом числом... це ще й має бути *правильна* трійця. З правильних... *типажів*.

Тітуня Огґ раптом відчула, що її бентежить сама думка про це — і це було незвично, адже зазвичай збентеження було для Тітуні настільки ж природним, як альтруїзм для кота.

Оскільки вона була відьмою, то, само собою, не вірила ні в яку там окультну маячню. Але десь піді сподом її душі таки лежали одна-дві істини, які доводилося визнавати, і, зокрема, просто по центру — та штука про, гм, діву, матір і... і третю.

Ну ось. Вона втілила це в словах.

Звісно, все це було лише стародавнім забобоном і належало до тих непросвітлених часів, коли слова «діва», «матір» або... третє... стосувалися будь-якої жінки років так від двадцяти, за винятком, можливо, певних дев'яти місяців її життя. Нині ж будь-яка дівчина, наділена достатньою тямущістю, щоб рахувати, та достатньою кебетою, щоб дослухатися Тітуниних порад, могла щонайменше істотно скоротити час свого перебування в одному чи іншому з тих двох станів.

Та навіть так... це був *стародавній* забобон — старіший за книжки, старіший за саме письмо — а такі переконання подібні до важких тягарців на натягнутому гумовому простирадлі людського буття, й вони затягують людей у зроблені ними прогини.

Та й Маґрат у шлюбі вже три місяці як. Тобто до першої категорії більше не належить. Принаймні — Тітуня різко перевела стрілки перед поїздом своїх думок — *мабуть*, не належить. Та ні: *точно*. Юний Веренц замовив відповідного посібника. З картинками й пронумерованими фазами процесу. Тітуня знала це, бо одного разу, як була у них в гостях, прослизнула до королівської спальні й провела повчальні десяток хвилин, домальовуючи певним фігурам окуляри та вуса. Тож навіть Маґрат і Веренц точно зуміли б... Та звісно, в усьому вони розібралися — хоча Тітуні й переказували, що Веренц обережно цікавився, де

можна придбати накладні вуса. Мине не так багато часу, й Маґрат можна буде відносити до другої категорії, хай навіть читають вони обоє досить повільно.

Звичайно, Бабуня Дощевіск прекрасно грала п'єсу про власну незалежність і впевненість у собі. Але вся справа з цими штуками полягає в тому, що бути гордовито незалежним і впевненим у собі потрібно перед *кимось*. Тим, кому не потрібні інші, потрібні ті, кому можна показувати, що тобі не потрібні інші.

Це як з пустельниками. Немає жодного інтересу відморжувати своє хазяйство на вершині якоїсь гори в спілкуванні з Безмежним, якщо немає впевненості в тому, що під цю гору періодично приходитимуть у значних кількостях чуйні панянки й промовлятимуть: «Божечки!».

...Їх знову має бути трое. Коли їх було трое, життя було ну просто святом. Були і сварки, і мандри, і причини для Бабуні погніватися, а вона ж тоді лише й почувалася щасливою, коли гнівалася. Власне, на Тітунину думку, Бабуня Дощевіск тоді лише й була сама собою.

Так. Їх знову має бути трое.

Бо інакше... все скінчиться помахом сірих крил у нічному небі — або брязкотом засувки печі...

Щойно пан Цапогір узяв манускрипта до рук, той розсипався.

Власне, це не було навіть путнім папером. Рукопис писали на старих паперових пакетах з-під цукру, на конвертах, на листочках застарілих відривних календарів.

Пан Цапогір загарчав і згріб жменю запліснявілих нотаток, щоб кинути їх у вогонь.